

Ronde tafelgesprek Sociaal Domein

Het rondetafelgesprek

Op 24 april 2018 vond in het Raadhuis in Oisterwijk een ronde tafelgesprek plaats over een drietal thema's die een belangrijke plaats innemen in het sociale domein: armoede, eenzaamheid en zorgafhankelijkheid. Initiatiefnemers waren de Wmo-raad en het Senioren Platform Oisterwijk (SSPO); deelnemers aan het gesprek waren beroepskrachten en vrijwilligers van in Oisterwijk actieve organisaties, alsmede nieuw gekozen leden van de gemeenteraad. De bijeenkomst was een vervolg op de Oproep aan de politieke partijen die de Wmo-raad, de SSPO en de Klankbordgroep Wwb in het najaar aan de politieke partijen hadden gedaan. Doel van het gesprek was het verdiepen van inzicht in sociale vraagstukken die in de Oisterwijkse samenleving spelen door middel van het reflecteren op verhalen uit de praktijk.

Burgemeester Hans Janssen opende de bijeenkomst en wees erop dat het gekozen moment perfect was: het raadsakkoord is nog niet openbaar en er zijn nog geen wethouders benoemd. Als inleiding presenteerde de voorzitter van de Wmo-raad feitelijke gegevens over de sociale situatie in de gemeente Oisterwijk. Zijn presentatie is beschikbaar onder een afzonderlijke link. Onder leiding van een externe gespreksleider werden de thema's in drie gespreksrondes besproken met vijf of zes direct betrokkenen: beroepskrachten en vrijwilligers die actief zijn in het betreffende veld. Ieder thema werd ingeleid met een casus. In een slotronde kregen vertegenwoordigers van de vijf Oisterwijkse politieke partijen de gelegenheid te reageren op de feiten en gezichtspunten die ter tafel waren gekomen. Hieronder treft u een kort verslag aan van het besprokene.

Thema armoede

Als voorbeeld wordt de casus gepresenteerd van een 40-jarige man. Hij is zzp-er, werkt 70 uur per week en heeft schulden. Hij heeft geen contacten en glijdt af in eenzaamheid. Hij verzorgt zichzelf en zijn woonomgeving slecht, zijn zelfvertrouwen is verdwenen, hij heeft niet meer de kracht om zijn eigen problemen op te lossen. Hij heeft de contacten met hulpverleners afgebroken. Wie moet hier het initiatief nemen om tot een oplossing te komen?

De gesprekspartners zijn unaniem van mening, dat langdurige armoede en schulden vrijwel altijd leiden tot terugtrekkend gedrag, verlies aan zelfvertrouwen en in het uiterste geval depressie. Zelfredzaamheid neemt af. Gemeten is, dat het IQ bij deze mensen met 10 punten daalt. Er ontstaat een vicieuze cirkel van het vermijden van contacten waardoor het steeds moeilijker wordt om hulp en ondersteuning te bieden.

De casus toont aan, hoe belangrijk het is om in een vroeg stadium in contact te komen met mensen met problematische schulden. Er is bestaat geen standaard oplossing voor deze situaties. Er is wel een algemene voorwaarde om tot een oplossing te komen: Contact leggen met de persoon in kwestie, een luisterend oor bieden, vertrouwen opbouwen en als maatje een proces ondersteunen waarin de persoon in kwestie zijn zelfvertrouwen herwint, vertrouwen in een oplossing opbouwt en begeleiding krijgt om die oplossing te realiseren.

Thema eenzaamheid

Als voorbeeld wordt de casus gepresenteerd van een 93-jarige man. Hij leeft van de AOW en een klein pensioen en woont alleen in een appartement van de woningcorporatie. Zijn vrouw is vier jaar geleden overleden. Zijn twee kinderen wonen op afstand. Hij loopt moeilijk, met een rollator, en wordt vergeetachtig. Contacten met vrienden en kennissen zijn schaars geworden. Eigenlijk kan hij niet meer een langere tijd alleen zijn. Hij zou gebaat zijn bij dagbesteding waar hij in een groep actief bezig kan zijn. Wie moet hier een initiatief nemen, met welk perspectief?

De gesprekspartners signaleren een aantal problemen die het vinden van oplossingen in de weg staan. Veel mensen willen graag langer thuis blijven wonen, maar de drempel om naar een dagbesteding te gaan is hoog. De zorgintensiteit van deze groep ouderen neemt toe en de capaciteit van de thuiszorgorganisaties is beperkt. Daarnaast willen steeds meer ouderen op een bepaald moment toch verhuizen naar een zorgappartement of verzorgingstehuis, maar die laatste bestaan niet meer. Er zijn te weinig zorgappartementen beschikbaar.

Er wordt op gewezen dat eenzaamheid niet alleen een probleem van ouderen is. Het komt ook voor bij jongeren en volwassenen, met name bij vrouwen tussen 45 en 60 jaar. Ook hier tast langdurige eenzaamheid de cognitieve functies aan en wordt het voor velen steeds moeilijker om sociale contacten aan te gaan.

Geconcludeerd wordt dat er verschillende soorten eenzaamheid bestaan die ieder om een eigen soort interventie vragen. Het is nodig om deze problematiek goed met elkaar in beeld te brengen en een breed plan van aanpak te ontwikkelen.

Thema zorgafhankelijkheid

Als voorbeeld wordt de casus gepresenteerd van een 21-jarige jonge man met een lichte verstandelijke beperking. Zijn pleegouders waren het er niet mee eens, maar een half jaar geleden heeft hij een appartement gehuurd van de woningcorporatie. Hij werkt drie dagen per week via de sociale werkvoorziening. Nu hij 21 is, valt de begeleiding door jeugdzorg definitief weg. In het appartementengebouw is een gezamenlijke ruimte waar gekookt en gegeten kan worden, maar hij wordt daar vaak gepest. Dus trekt hij zich terug. Hij heeft aandacht en begeleiding nodig bij zijn persoonlijke verzorging. Hij zal sociaal-emotioneel sterker moeten worden. Wie moet hier een initiatief nemen, met welk perspectief?

Ondersteuning zal er in ieder geval op gericht moeten zijn het sociale netwerk van de jonge man te versterken. De manier om dat voor elkaar te krijgen is 1:1 begeleiding, via een maatje of buddy. Als deze het vertrouwen van de jonge man kan winnen, kan die hem helpen sociale weerstanden te overwinnen, zijn zelfvertrouwen te versterken en contacten te leggen met groepen of verenigingen waar activiteiten plaats vinden die hem interesseren.

Algemene conclusie

Problemen in de persoonlijke levenssfeer, waarvan de bovengenoemde belangrijke voorbeelden zijn, kunnen leiden tot terugtrekkend gedrag, schaamte, verlies van zelfvertrouwen en zelfs depressie. Voorwaarde voor een blijvende oplossing is altijd het herstel van zelfvertrouwen.

Om dat laatste te bereiken is menselijk contact nodig, iemand die een luisterend oor biedt en die vertrouwen in de persoon in kwestie uitstraalt. Maatjes en buddies zijn minstens even belangrijk als ondersteunende regelingen en professionele hulp.

Oisterwijk is een welvarende gemeente waarin toch een grote groep mensen geconfronteerd wordt met armoede. Het is belangrijk dat de gemeente snel duidelijk maakt welke (beleids)rol zij op zich gaat nemen om deze problematiek aan te pakken.

Reactie van de politieke partijen

De vertegenwoordigers van de vijf politieke partijen geven aan dat het sociale domein een belangrijke plaats inneemt in het te sluiten raadsbrede akkoord. Ze kunnen er nog niet expliciet over zijn, omdat het akkoord nog moet worden goedgekeurd door de verschillende fracties.

De vertegenwoordigers hebben goede nota genomen van de ernst van het eenzaamheidsprobleem en van het belang van laagdrempelige zorg en ondersteuning, dicht bij de cliënt en toegesneden op zijn/haar behoeften. Ze benadrukken ook dat de gemeentelijke overheid niet alle problemen kan oplossen, de samenleving moet veel zelf doen.